

RESEARCH ARTICLE

Adibah Amin – Writer And Translator

Dilshoda RadJabova

3rd-year Student, Tashkent State University of Oriental Studies Toshkent, Uzbekistan

Gulnoza Nazrullayeva

PhD., Academic Supervisor, Uzbekistan

VOLUME: Special Issue 2026

PAGE: 130-132

Copyright © 2026 European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies, this is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-Share Alike 4.0 International License. Licensed under Creative Commons License a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Abstract

This article analyzes the life and creative activity of Adibah Amin, a writer, translator, and cultural figure who has played an important role in the development of Malaysian literature. The study examines, from a scholarly perspective, the representation of national identity, the role of women in social life, the artistic expression of moral values, and the depiction of contemporary societal issues in her literary works.

KEY WORDS

Adibah Amin, Malaysian literature, writer, translator, creative heritage, national identity, cultural dialogue, artistic style, value, female image.

INTRODUCTION

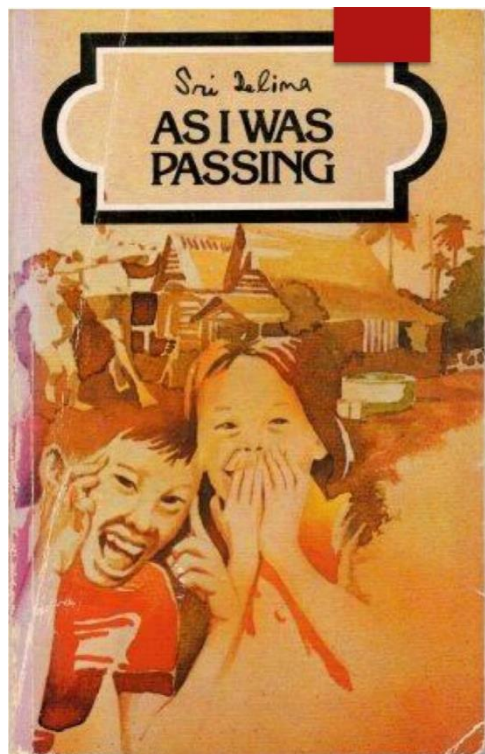
Har bir xalqning madaniy va ma'naviy taraqqiyotida adabiyot beqiyos ahamiyatga ega. Adabiyot millatning ruhini, tarixini, qadriyatlarini va ijtimoiy o'zgarishlarini aks ettiruvchi eng muhim vositalardan biridir. Malayziya adabiyoti ham XX-asrning ikkinchi yarmida shakllangan yangi ijodiy avlod tufayli jadal rivojlandi. Bu jarayonda o'zining iste'dodi, bilimdonligi va ijtimoiy faoliyati bilan ajralib turgan yozuvchi va tarjimon — Adibah Amin alohida o'rin egallaydi.

Mazkur maqolaning dolzarbligi shundaki, Adibah Aminning hayoti va ijodi misolida Malayziya adabiyotida ayol ijodkorlarning o'rni, ularning madaniy jarayonlarga ta'siri hamda tarjima orqali milliy adabiyotning jahon miqyosiga chiqish jarayoni ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Maqolaning maqsadi — Adibah Aminning yozuvchi va tarjimon sifatidagi faoliyatini o'rganish, uning asarlarida jamiyat, ayollar hayoti va madaniyatlararo muloqotning badiiy ifodasini ochib berishdan iborat [1].

U Johor Bahru shahrida tug'ilgan bo'lib, mustaqillik kurashchisi Tan Sri Zainon Sulaimonning (Ibu Zain nomi bilan tanilgan) qizi edi. U ingliz tilida ta'lim beriladigan o'rta maktabni va Malayziya Universitetini (1957-yil) tamomlagan. 1958-yildan 1961-yilgacha Kuala-Lumpurda Malay qizlar kollejida malay

va ingliz tillaridan dars bergan. Keyinchalik u Kuala-Lumpurda Til instituti va Alam Shah maktabida ishlagan hamda Jalan Kolam Ayer maktabining (hozirgi Seri Puteri maktabi, Cyberjaya shahrida joylashgan) birinchi direktori bo'lgan. Keyin u yana Til institutida faoliyat yuritib, so'ngra ta'lim sohasidan ketgan.

U 1971-yildan 1984-yilgacha New Straits Times gazetasida, 1990-yillarda esa The Star gazetasida jurnalist bo'lib ishlagan. Adibah ko'plab ingliz tilida so'zlashuvchilar orasida 1970–1980-yillarda New Straits Times gazetasida Sri Delima taxallusi bilan yozgan maqolalari bilan esda qolgan. Ushbu maqolalar 2009-yilda kitob holda qayta nashr etilgan. Tarjimon sifatida Adibah Amin ingliz va malay tillari o'rtasidagi madaniy ko'prikn yaratgan ijodkorlardan biridir. U malay adabiyotining bir qator muhim asarlarini ingliz tiliga, shuningdek, ingliz adabiyotining namunalari malay tiliga tarjima qilgan. Bu faoliyati orqali Malayziya adabiyotining xalqaro maydonda tanilishiga va madaniy muloqot rivojiga katta hissa qo'shgan.

Uning asarlarida Malayziya jamiyatidagi ijtimoiy o'zgarishlar, ayollar hayoti, ma'naviyat, madaniyatlararo muloqot va milliy o'zlik masalalari markaziy o'rin tutadi. Adibah Amin "As I Was Passing" nomli esselar to'plami va "This End of the Rainbow" romanida ayol shaxsining ruhiy kechinmalari, mustaqil fikrlash va jamiyatdagi o'rnini yuksak badiiy mahorat bilan ifodalagan.

Tarjimonning malay tilidagi uchta romani bor: Bangsavan Tulen ("Haqiqiy aristocrat", 1950), Seroja Masih di Kolam ("Lotus hali ham hovuzda", 1972, 1986 yilda yapon tiliga tarjima qilingan) va Tempat Jatuh Lagi Dikenang ("Biz yiqilgan joyimizni hali ham eslaymiz",). Shuningdek, u 200 dan ortiq radio pyesalar va qisqa hikoyalar yozgan. Uning ingliz tilidagi "Kamalning oxiri" romani 2006 yilda nashr etilgan. U The Star va New Straits Times bilan hamkorlik qilib, malay tilida qanday to'g'ri gapirish haqida maqolalar chop etgan.

Tarjimalari: Adibah, shuningdek, adabiy asarlarni malay tilidan ingliz tiliga tarjima qilish bilan shug'ullangan. U Shannon Ahmadning "No Harvest but a Thorn" ("Hosil yo'q, faqat tikan") va Keris Masning "Jungle of Hope" ("Umid o'rmoni") asarlarini, shuningdek Usman Awangning she'riy to'plamlarini ingliz tiliga tarjima qilgan. U uchta filmida ham suratga tushgan: Adik Manja (1980), Hati Bukan Kristal (1989) va Mat Som (1990) [4].

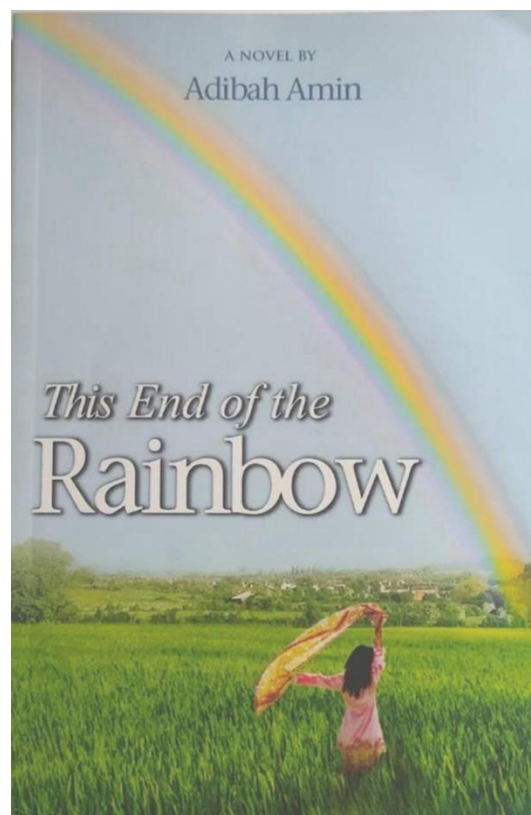
Adibah Amin Shannon Ahmadning "No Harvest but a Thorn" asarida dehqonchilik, mehnat, qashshoqlik, tabiat bilan kurash kabi mavzularni yoritadi. Adibah bu asarni ingliz tiliga o'girar ekan, undagi milliy ruh, madaniy qadriyatlar va insonga

xos qat'iyatni asrab qolgan. U buni so'z tanlovi, uslub va metaforalardagi ehtiyotkorlik orqali amalga oshirgan.

Bundan tashqari u "This End of the Rainbow" — mustaqillikdan keyingi Malayziya jamiyatini fon sifatida olgan ijtimoiy-psixologik roman. Asar markazida yosh ayol qahramonning o'zligini anglash jarayoni, ta'lim, sevgi, kasb tanlovi va jamiyatdagi ayol o'rni bor. Roman ayollarning zamonaviy jamiyatda duch kelayotgan muammolarini, ularning erkinlikka intilishi va shu yo'ldagi to'siqlarni ko'rsatadi [2].

Kamal ("Rainbow") bu yerda orzu qilingan baxt va

mukammal hayot ramzi bo'lib, "This End" esa — ya'ni "Kamalakning bu tomoni" — reallik, hayotdagi murakkabliklarni anglatadi. "The Rainbow"da ta'lim — ayollar uchun erkinlik kaliti sifatida ko'rsatiladi. Asar qahramonlari o'z hayotidagi cheklovlarni aynan bilim, o'qish, va o'z fikrini bildirish orqali yengishga intiladi [2]. Bu Adibahning o'zi ilgari surgan asosiy ijtimoiy pozitsiya — ayolni kuchli qiladigan narsa bu bilim degan fikrni ifodalaydi. Bu asarda aynan har bir insonning o'z dunyo qarashi va erkin fikri bo'ladi uni boshqalarga yetkaza olish hamda to'g'ri talqin qilish haqidagi qarashlar ilgari surilgan.

Mukofotlari:

1. 1980-yilda birinchi Malayziya kinofestivalida "Adik Manja" filmidagi roli uchun eng yaxshi ikkinchi plandagi aktyor;
2. Johor sultoni tomonidan Johor toji ordeni (SMJ) hamrohi (1983);
3. SEA Write mukofoti, Tailand (1983);
4. Adabiyotni rivojlantirishga qo'shgan hissasi uchun Esso-Gapena mukofoti (1991);
5. Malayziya Jurnalistlar uyushmasi tomonidan mamlakatning taniqli jurnalisti (1996);
6. Johor adabiy mukofoti (1996);
7. Malayziya milliy hamjamiyatlari o'rtasida ta'limni rivojlantirish va o'zaro tushunish va hamjihatlikni o'rnatishga qo'shgan ulkan hissasi uchun Tun Razak mukofoti (1998);
8. Milliy tarjimon mukofoti (2012);
9. Malayziya Matbuot institutining maxsus jurnalistik mukofoti (2013);
10. "Malayziyaning taniqli arbobi" unvoni (2014);
11. Milliy jurnalistika laureati, Malayziya matbuot instituti (MPI)-Petroas Malaysian Journalism Awards (2023) [4].

Xulosa: Adibah Amin Malayziya adabiyoti va madaniyatida o'ziga xos va beqiyos o'rin egallaydi. U nafaqat ijtimoiy va madaniy mavzularda chuqur fikr yurituvchi yozuvchi, balki madaniyatlararo ko'prik yaratadigan tarjimon sifatida tanilgan. Uning romanlari va esselarida ayollarning jamiyatdagi o'rni, ma'naviy uyg'onishi va ta'limning ahamiyati markaziy mavzu sifatida yoritiladi, bu esa zamonaviy Malay ayolining o'zligini anglashini ilmiy va badiiy nuqtai nazardan ifodalaydi. Shunday qilib, Adibah Aminning ijodi va tarjima faoliyati Malayziya madaniyati va adabiyotida ayol ijodkorning ovozi, milliy ruhning saqlanishi, hamda madaniy va ilmiy muloqotning rivojlanishi nuqtai nazaridan beqiyos ahamiyatga ega. Uning merosi nafaqat badiiy-estetik qadriyat sifatida, balki ijtimoiy, madaniy va pedagogik jihatdan ham Malayziya adabiy hayotida chuqur iz qoldiradi.

Foydalanilgan adabiyot:

- [1] - <https://share.google/TRsnwvQ4I2joyYa7B>

[2] - https://books.google.co.uz/books/about/This_End_of_the_Rainbow.html?id=-RFFPQAACAAJ&redir_esc=y

[3] - <https://singaporewritersfestival.com/literary-pioneer-2022/adibah-amin/index.html>

[4] - <https://researchnow.flinders.edu.au/en/publications/beyond-tribalism-re-imagining-malaysia-in-adibah-amins-this-end-o/>